

Levanger kommune
kultur

Vedtatt av
Levanger kommunestyre
sak 023/05, 04.05.05

Strategisk kulturplan

2005 - 2010

Forord

Levanger kommune presenterer nå sin første samlede kulturplan. Kulturplanen inngår som delplan i kommunens plansystem. Det er en strategisk plan som trekker opp hovedlinjer i kommunens kulturfaglige og kulturpolitiske arbeid.

Under arbeidet med Forny 2001, var et av delprosjektene "Kulturstrategier for Levanger kommune". Rapporten foreslo noen kortsiktige strategier, men anbefalte at det ble laget en strategisk kulturplan for Levanger kommune for å sette det mangfoldige kulturlivet inn i en kulturpolitisk og samfunnsmessig sammenheng.

Kulturplanen skal presentere verdigrunnlaget, mål, strategier og satsingsområder for perioden 2005-2010. Det legges et bredt kulturbegrep til grunn for planen.

Levanger 8. mars 2005

Kultursjef

Innhold

FORORD	0
1. INNLEDNING	2
2. VERDIGRUNNLAG, HOVEDMÅL, STRATEGIER OG HOVEDSATSINGSOMRÅDER	4
3. KULTUR I LEVANGER	6
3.1. Utviklingstrekk i kommunen.....	6
3.2. Ressursbruk.....	8
3.3. Kommunens roller, ansvar og oppgaver.....	8
4. FRIVILLIG KULTURARBEID	9
5. KULTUR, LIVSKVALITET OG HELSE	9
6. BARN OG UNGDOM	10
7. KULTUR OG NÆRINGSLIV	12
KOMMUNENS EGNE KULTURINSTITUSJONER	13
Idrettsanlegg (se pkt. 11.1.3.).....	
8. KULTURSKOLEN	13
9. FESTIVITETEN	14
10. BIBLIOTEKET	15
11. IDRETT, FYSISK AKTIVITET OG FRILUFTSLIV	17
12. KULTURARV	20
13. SKAPENDE OG UTØVENDE KUNST	24
14. OMGIVELSENE	27
15. DELPLANER OG FAG-/SEKTORPLANER	30
16. UTFORDINGER	31
VEDLEGG	36

1. Innledning

1.1. Planarbeidet

Planen tar utgangspunkt i vedtak fattet i forbindelse med Forny 2001 og skal presentere satsingsområder i tida framover. I tillegg lages det en handlingsplan som revideres hvert år og knyttes til budsjett. Gjennom handlingsplanene vil prioriteringer og hovedsatsinger framgå.

Planen er utarbeidet av enhet kultur i Levanger. Det legges et bredt kulturbegrep til grunn for planen.

Planprosessen har omfattet samtaler, intervju, møter og seminar. Medvirkerne har vært:

- ✓ frivillig kulturliv (organisasjoner og enkeltpersoner)
- ✓ driftskomiteén og komiteén for plan og utvikling
- ✓ kommunale råd for eldre, funksjonshemmede, ungdom og idrett
- ✓ kulturinstitusjoner i kommunen
- ✓ andre fagmiljø i Levanger kommune og på fylket.

1.2. Hva er kultur?

Alle mennesker har behov for å gi uttrykk for følelser, tanker og fantasier gjennom kunstneriske og kulturelle uttrykksformer. Et viktig mål for samfunnet må derfor være å legge til rette for - og bidra til - skapende virksomhet, fysisk aktivitet og personlig utvikling hos alle innbyggerne.

Kultur inngikk som et viktig element i oppbyggingen av den norske velferdsstaten etter 2. verdenskrig – kultur skulle ut til hele folket og bidra til å skape møteplasser, opplevelser, velferd og demokrati.

Nord-Trøndelag markerer seg som et fylke som satser på kultur. Dette synliggjøres på en god måte i fylkesplan 2005-2008.

Levanger kommune har et rikt og mangfoldig kulturliv. For Levanger som attraktiv kommune er kultur og kulturdeltagelse viktig for opplevelse, fellesskap og kilde til kunnskap. Kultur utløser ubrukte ressurser hos den enkelte, og bidrar til trivsel og helse.

Det offentlige skal tilrettelegge for gode, varierte og tilrettelagte kulturtilbud. Gjennom samhandling med innbyggerne/frivillig kulturliv skal vi i fellesskap bidra til at Levanger i enda sterkere grad blir et attraktivt og livskraftig lokalsamfunn der kulturen står sentralt.

Foto: Levanger-Avisa

Kultur er samlende fordi den binder sammen ulike samfunnsoppgaver og grupper. Eksempel på dette i Levanger er kultur- og helsearbeidet, "Den kulturelle skolesekken", arealplanlegging og samarbeid kultur og næringsliv.

Det er vanskelig å kategorisere kulturelle fenomener i en tid der vi påvirkes både av det lokale og det globale, og de kulturelle uttrykksformene er i stadig utvikling. Den raske teknologiske utviklingen påvirker vår måte å bruke/omgås kultur på. Dette ser vi tydeligst gjennom økende bruk av ny teknologi som PC/internettjenester, bredbånd, mobiltelefon tjenester m.v. som gjør kultur tilgjengelig på nye måter og når nye målgrupper. Samtidig lever det tradisjonelle kulturlivet side om side med de nye kulturuttrykkene og kulturkanalene.

Selv om det oppstår nye kulturuttrykk (blandingsformer av ulike kulturområder), så snakker vi i hovedsak om de samme kulturområdene som tidligere:

✓ Musikk (inkl. sang)	✓ Billedkunst
✓ Litteratur og bibliotek	✓ Film og kino
✓ Dans og drama/teater (scenekunst)	✓ Estetikk og arkitektur
✓ Idrett og friluftsliv	✓ Kulturarv
(eget kulturområde siden 1973)	✓ Frivillig kulturarbeid

1.3. Kvalitet

Kvalitet i sammenheng med kunst og kultur er ikke et entydig begrep. Med kvalitet menes visse egenskaper ved en aktivitet, f.eks særpreg, originalitet og hvordan verdien av aktiviteten vurderes over tid. Ressursinnsats på planlegging og gjennomføring påvirker kvaliteten. Videre kan kvaliteten påvirkes av graden av profesjonalitet. Her kommer utdanning og erfaring til ledere / instruktører / utøvere / kunstnere, samt hvor store ressurser som brukes til den enkelte aktivitet. Begrepet kvalitet benyttes ofte i diskusjon om forholdet mellom amatør- og profesjonell kultur, men det er vanskelig å sette skarpe skiller.

God kvalitet på en aktivitet vil dermed påvirkes av mange forhold. Kravet til kvalitet vil variere fra tiltak til tiltak og også deltakerne i aktiviteten (inkl publikum) vil være viktig for å vurdere kvaliteten.

1.4. Deltakelse og tilgjengelighet

Det er godt dokumentert at kulturdeltakelsen i befolkningen er svært ulik. Årsaker kan være manglende tilrettelegging, dårlig tilgjengelighet, ulikhet i forhold til sosiale grupper, økonomi eller annet. Ulikhet i kulturdeltakelse kan bety ulike muligheter for deltakelse i samfunnet forøvrig.

Kulturdeltakelse er sentral for å skape identitet og tilhørighet i lokalsamfunnet, bidrar til å styrke sosiale nettverk, og er derfor svært viktig for den enkelte innbygger. Som overordnet tenkning skal planen bidra til at kultur blir tilgjengelig for alle i kommunen uavhengig av alder, kjønn, funksjonsevne, bosted, etnisk bakgrunn eller "sosial tilhørighet".

Fra allsang i rådhuset.
Foto: Guri Sivertsen Haugan

På endel områder er det nødvendig å bedre tilgjengeligheten til kulturlivet. Dette skal skje i henhold til krav om universell utforming og gjennom medvirkning og samarbeid. I planen gjelder dette noen tiltak innenfor psykisk helsevern, for barn/ungdom, eldre og funksjonshemmede. Når det gjelder funksjonshemmede vil planen ha et særlig fokus på personer med nedsatt funksjonsevne. Dette gjelder funksjonsnedsettelse knyttet til syn, hørsel, bevegelse, forståelse, alder og følsomhet for miljøpåvirkning (astma/allergi).

1.5. Ytringsfrihet og lokaldemokrati

Kunst og kultur er viktig for vår totale utvikling som menneske, og for å forstå det sammensatte samfunnet vi lever i. I Stortingsmelding nr. 42 (1999-2000) "Om ytringsfriheten" presiseres kunstens og kulturens rolle på flere måter. Om kunstens rolle i samfunnet står det: *"Kunsten uttrykker det som ikke kan uttrykkes på annen måte."*

Gjennom varierte aktiviteter kan innbyggerne på forskjellig måte bli synlige i samfunnet. Dette kan skje gjennom skriving (f.eks. leserinnlegg), sang og musikk, billedskapning, dans, teater, idrett og friluftsliv m.v. Kulturinteresse og -deltakelse styrker innbyggernes engasjement og delaktighet i lokalsamfunnet og bidrar til samtaler og fellesskap. Kultur får på denne måten stor betydning for å ivareta og utvikle lokaldemokratiet.

1.6. Møteplasser

Med møteplasser i denne sammenheng forstår vi alle steder der kultur foregår. Møteplassen gir rammen rundt aktiviteten og viser den nære sammenheng mellom det sosiale og det kulturelle. En møteplass kan være en gapahuk eller lekeplass, men også et kulturbygg og en gå-/miljøgate.

Ungdomsavdelingen biblioteket.
Foto: Guri Sivertsen Haugan

2. Verdigrunnlag, hovedmål og strategier

Grunnlaget for innholdet i dette kapitlet er belyst i kapittel 1.

2.1. Verdigrunnlaget

- Kultur i Levanger er en naturlig og nødvendig del av innbyggernes hverdag. Kultur er derfor en viktig faktor for kreativitet, nytenkning og utvikling på alle samfunnsområder.
- Kultur er nøkkelen til det gode møtet mellom generasjoner og mennesker med ulik kulturell bakgrunn, og grunnlag for forståelse og nyskaping.
- I Levanger er det rom både for kulturarv og nyskapende kunst.
- Kultur og kulturdeltakelse er viktig for opplevelse og tilhørighet, mestring og helse.

- Det mangfoldige kulturlivet i Levanger med sang og musikk, dans, teater, idrett og friluftsliv, kulturarv m.v. bidrar til fellesskap og utvikling av lokaldemokratiet.
- Kultur gir oss kunnskap om fortid og nåtid, og et grunnlag for å delta i utformingen av vår egen framtid.

2.2. Hovedmål

I Levanger skal kulturen bidra til å utvikle lokaldemokratiet.

I Levanger skal alle innbyggere ha mulighet til å delta i kulturlivet.

I Levanger skal sammenhengen mellom kultur og helse være grunnleggende.

Levanger skal ha et allsidig kulturliv av høy kvalitet.

Alle innbyggere skal ha god tilgang på hensiktsmessige kulturbygg/ anlegg.

2.3. Strategier

A	Legge til rette for at alle innbyggere skal ha mulighet for å delta i kulturlivet uavhengig av alder, kjønn, funksjonsevne, bosted, kulturell bakgrunn eller sosial tilhørighet.
B	Tilrettelegge for et bredt kulturliv av høy kvalitet som stimulerer til utvikling av et variert næringsliv og økt tilflytting til kommunen.
C	Kommunens oppgaver skal løses i et helhetlig perspektiv og med høy kvalitet, der kulturfaglig tenkning inngår.
D	Alle barn og unge skal gis mulighet til å utvikle sine kreative og fysiske evner gjennom et mangfoldig kulturtilbud på ulike arenaer, både i skole og fritid.
E	Alle innbyggere skal gis mulighet til å drive idrett/fysisk aktivitet i henhold til forutsetninger, behov og interesser.
F	Frivillig kulturarbeid skal verdsettes og gis gode rammevilkår for videre utvikling.
G	Styrke og videreutvikle det tverrfaglige kultur og helsearbeidet, der kultur gir viktige bidrag i det forebyggende, helsefremmende og rehabiliterende arbeide.
H	Videreutvikle og styrke kulturarbeidet som del av et regionalt og nasjonalt arbeid.
I	Ivareta og videreutvikle kontakt og kultursamarbeid med vennskapskommuner og andre internasjonale kontakter.
J	Kulturminner og kulturmiljø forvaltes og ivaretas som kilde til kunnskap, - og skal gjennom bruk gi grunnlag for opplevelse og utvikling av de fysiske omgivelsene, samt øke bevisstheten om kommunens historie, særpreg og byggeskikk.
K	Legge til rette for et trygt og variert utemiljø, og sikre mulighet til å drive friluftsliv i nærmiljøet, på fjellet og på/ved sjøen.

L	Ivareta både tradisjonskultur og nye kunst- og kulturuttrykk, og sørge for at det finnes arenaer der ulike kulturuttrykk kan møtes.
M	Styrke samtidskunstens rolle ved å utvikle lokale kunstarenaer med regionale, nasjonale og internasjonale nettverk som ivaretar den nyskapende ikke-kommersielle kunsten.
N	Amatører og profesjonelle kunst- og kulturutøvere skal gis mulighet til å møtes for kompetanseheving, fornying og utvikling av kulturlivet.
O	Sikre gode møteplasser for og med ungdom.
P	Styrke samarbeidet mellom kulturlivet og grunnskole, videregående skole, høyskole og universitet.
Q	Sikre tverrfaglig samarbeid ved planlegging og utbygging, slik at estetikk og arkitektur kan ivaretas på best mulig måte.

2.4. Satsingsområder

Sentralt i det videre arbeidet vil være å ivareta mangfold og kvalitet i kultursatsingen. Satsingsområdene vil dermed bli mange, men vil henge sammen og danne en helhet. Barn og ungdom er en gjennomgående satsing, og er dermed uthevet i figuren nedenfor. (I samsvar med statlig og fylkeskommunal satsing.)

3. Kultur i Levanger

3.1. Utviklingstrekk i kommunen

Levanger er en kulturkommune med et allsidig og variert kulturliv med stor aktivitet både innenfor det offentlige og frivillige kulturområdet. Det er et økende samarbeid mellom kulturlivet i kommunen og studenter og ansatte ved Høgskolen i Nord-Trøndelag, Røstad.

Levanger har vært - og er - en toneangivende kultur og helsekommune der kultur blir benyttet som virkemiddel i det forebyggende, helsefremmende og rehabiliterende arbeidet. Kulturens opplevelsesverdi og samfunnsverdi sidestilles i dette arbeidet.

Kommunen fikk nytt bibliotek i hensiktsmessige lokaler i 2003, og er den mest brukte kulturarenaen i kommunen. Kultursatsingen i skolen har fått en betydelig styrking gjennom etableringen av "Den kulturelle skolesekken" fra 2004. Satsingen har som formål å gi alle grunnskolebarn økt tilgjengelighet til kunst- og kulturopplevelser. Gjennom vedtak desember 2002 har kommunestyret vedtatt å styrke Kulturskolen ved en gradvis opptrapping.

Levanger ble i 2003 medlem av den italienske Cittaslow-bevegelsen med hovedmål "det gode liv i byene". Satsingen er en overbygning av tiltak – fysiske, kulturelle og næringsmessige for å styrke livskvaliteten for innbyggerne og gjester. (Sluttrapport forprosjekt.)

Falstadsentret er et nasjonalt opplærings- og dokumentasjons-senter for krigens fangehistorie, humanitær folkerett og menneskerettigheter. Sentret vil, etter at de påbegynte restaureringsarbeidene på Falstad er ferdig i 2006, framstå som et fyrtårn både nasjonalt og internasjonalt i forhold til formidling og forskning innenfor disse områdene.

Fra luftegården på Falstad.
Foto: Falstadsentret

Utviklingen innen utdanning i kunst- og kulturfag har dannet grunnlag for at flere har tilegnet seg høy utdanning og stor grad av profesjonalitet innen flere kunst- og kulturområder.

Levanger har en stor andel innbyggere med internasjonal bakgrunn blant annet p.g.a. Leira Mottak og et høyt antall bosatte flyktninger. Levanger kommune har tradisjon for å ta et stort ansvar for asylsøkere. I kommunen bor en rekke innbyggere som enten er gift med norske statsborgere eller er her i forbindelse med arbeidsforhold. I tillegg

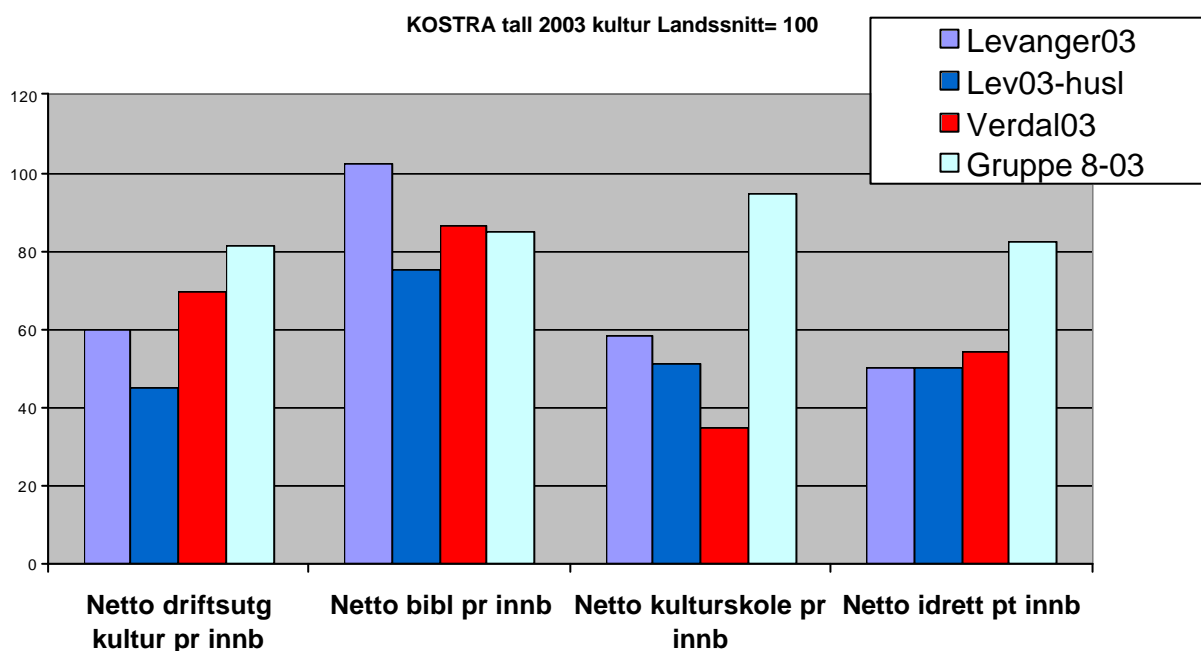
har kommunen også studenter fra flere nasjoner på HiNT, Røstad. De internasjonale nettverkene som Norske Skog, HiNT og Sykehuset Levanger tar del i, er med og befester Levanger som en ledende kunnskapskommune.

Folkemengde - utvikling:	2004	Forventet 2020	
Antall innbyggere	17875	19000	
Befolkningsstruktur 2003. Prosent	Levanger	N-T	Landet
Andel barn og unge 0-17 år	26,0	24,8	23,7
Andel eldre 80 år og over	4,3	4,9	4,5
Andel personer med innvandrerbakgrunn, vestlig	1,1	0,9	2,2
Andel personer med innvandrerbakgrunn, ikke-vestlig	2,1	1,5	5,1
Utdanning 2002. Prosent			
Andel av befolkningen 16 år og eldre med høyere utdanning.	24,3	17,5	22,3

Befolkningsfakta. Kilde: SSB

3.2. Ressursbruk på kulturområdet sammenlignet med andre kommuner

Levanger bruker mindre på kultur enn landet forøvrig. For 2003 brukte Levanger kommune bare vel halvparten pr. innbygger i forhold til landsgjennomsnittet (=100). Det betyr at ressursutnyttelsen er svært god.

Figur 1: Kulturkostnader pr. innbygger målt mot landsgjennomsnittet, som i figuren er satt til tallet 100. Utgifter i Levanger er sammenlignet med Verdal og sammenlignbare kommuner (gruppe 8).

I kolonne nr. 2 fra venstre er husleie trukket ut p.g.a. at Verdal ikke fører dette i driftsbudsjettet for Kultur. Slik får vi samme grunnlagstall. Det samme gjelder også mange av kommunene i gruppe 8.

3.3. Kommunens roller, ansvar og oppgaver

Levanger kommune har en firedelt rolle:

- **Ansvar for drift av egne virksomheter og tiltak**
- **Samarbeidspartner og samordner for frivillig kulturliv**
- **Bidra til utvikling og fornying på kunst- og kulturområdet**
- **Samarbeid med regionale og statlige myndigheter**

Tidligere var det slik at en kulturaktivitet enten var det offentliges ansvar alene, eller knyttet til frivillig kulturliv. I dag ser vi en utvikling med økt, forpliktende samarbeid mellom offentlig og frivillig kulturliv. Dette skjer tildels igjennom forpliktende avtaler og partnerskap. Videre har det offentlige et ansvar for å bidra til at det frivillige kulturlivet seg imellom styrker samarbeidet.

Det er organisasjonslivet, institusjonene, gruppene og enkeltpersonene som er hovedaktørene i kulturlivet i Levanger, sammen med de aktive kulturarbeiderne i kommunens egne virksomheter. Avgjørende for det totale kulturlivet i kommunen er en tydelig kulturpolitikk, synlige og aktive kulturarbeidere med høy kompetanse, og at kommunen selv tar ansvar for kulturvirksomhet. Videre vil det være viktig med en tydeligere felles profilering av kommunen som gir gjenkjenning og tilhørighet. Dette må ivaretas gjennom en egen estetisk plan.

4. Frivillig kulturarbeid

4.1. Status

Frivillig kulturliv er en bærebjelke i det samlede kulturarbeidet i kommunen. Frivillig kulturliv omfatter både organiserte (lag og foreninger) og andre frivillige bl.a. gjennom Frivillighetssentralen. Det er registrert ca. [330 organisasjoner](#). Mange er med i paraplyorganisasjoner. (Levanger idrettsråd, Levanger sang- og musikkråd, m.fl.) Deltakelse i frivillig kulturarbeid styrker innbyggernes engasjement og delaktighet i lokalsamfunnet, og bidrar til å skape fellesskapsarenaer og møter mellom generasjonene.

4.2. utfordringer

- ✓ Styrke samarbeidet og samhandling i det frivillige kulturlivet.
- ✓ Nyttiggjøre den ressursen som finnes i frivillig kulturliv i sterkere grad.
- ✓ Styrke samspillet mellom offentlig forvaltning og frivillig kulturliv.
- ✓ Etablere senter for frivillighet i Levanger
- ✓ Utvikle fellesarenaer for generasjonene.

5. Kultur og helse

5.1. Status

Levanger kommune er en toneangivende kommune i det nasjonale kultur- og helsearbeidet. Her blir kulturelle virkemidler benyttet i det helsefremmende, forebyggende og rehabiliterende arbeidet. (Friluftsgruppa Tjuddurn, Mestringsprosjektet, allsangkafe m.v) Levanger er aktiv både lokalt, regionalt og nasjonalt. Kommunen har ivaretatt et nasjonalt knutepunkt for kultur og helse for sentrale myndigheter.

Målgrupper for arbeidet er alle innbyggerne, men spesielt enkeltpersoner og grupper som på forskjellige måter har falt utenfor eller som av andre årsaker ikke deltar i ordinære kulturtilbud. Kommunen driver et omfattende arbeid for og med eldre, barn og ungdom og innenfor psykisk helsevern. Kultur- og helsearbeid gjennomføres av flere sektorer i kommunen, og det er et utstrakt samarbeid spesielt mellom kultur- og helsesektoren.

Bakgrunnen for satsingen er de klare sammenhengene mellom kultur deltakelse og velvære/helse. Meningsfylt kulturaktivitet bidrar i tillegg til selve opplevelsen med ny kunnskap for den enkelte, økt mestring og bedre helse. Positiv helse defineres her som *"evne til å mestre hverdagens krav og forventninger"*. Kommunen deltar gjennom partnerskapsavtale i et omfattende regionalt utviklingsarbeid innenfor feltet – FOLK 2 prosjektet. Her deltar HUNT Forskningscenter, NTNU; HiNT, Fylkesmannen, Helse Nord-Trøndelag og med Nord-Trøndelag fylke som prosjekteier. (2004-2009) Kultur- og helsearbeidet i kommunen utvikles videre gjennom å inkludere fysisk aktivitet – FYSAK.

5.2. utfordringer

- ✓ Videreutvikle kultur og helsearbeidet i samarbeid med frivillig kulturliv
- ✓ Bidra i utviklingen av den regionale kultur- og helsesatsingen gjennom partnerskap
- ✓ Styrke og videreutvikle kommunens rolle i det nasjonale kultur- og helsearbeidet
- ✓ Styrke kunsten og kulturens egenverdi/opplevelsesverdi i kultur- og helsearbeidet
- ✓ Inkludere idrett og fysisk aktivitet i folkehelsearbeidet.

6. Barn og ungdom

6.1. Status

Barns rett til å delta i kunst- og kulturlivet er nedfelt i FN's barnekonvensjon, artikkel 31.

Artikkel 31

1. Partene anerkjenner barnets rett til hvile og fritid og til å delta i lek og fritidsaktiviteter som passer for barnets alder og til fritt å delta i kulturliv og kunstnerisk virksomhet.
2. Partene skal respektere og fremme barnets rett til fullt ut å delta i det kulturelle og kunstneriske liv og skal oppmuntre tilgangen på passende og like muligheter for kulturell, kunstnerisk, rekreasjons- og fritidsaktivitet.

FN

Figur 3: FN's barnekonvensjon

Kultur bidrar sterkt til barn og unges utvikling og levekår, og har stor betydning for å gi barn nye tanker og ideer. Samtidig har deltakelse i kunst og kulturliv betydning for barns læring, mestring og helse. Barn møter kultur i heimen, på skolen og i fritida. De tilegner seg i større grad enn andre kulturuttrykk fra hele verden, gjennom ny teknologi og den globale kulturindustrien. Barn og ungdom står i en særstilling, og en god del tiltak innrettes mot denne aldersgruppen. Barnealderen regnes til 18 år, men samtidig regnes gruppen 13-18 år som ungdom. I visse tilfeller defineres ungdomsalderen opp til ca. 30 år.

Barn og unge er som individer ulike og har ulike interesser. Ved kulturarbeid for og med barn og unge er det – for å nå alle – nødvendig å legge til rette for et mangfoldig kulturtilbud.

I det positive møtet mellom mennesker skapes forståelse for hverandres ulikhet og respekt for mangfoldet. For barn og ungdom med ulik internasjonal bakgrunn kan kulturmøter være avgjørende for gjensidig respekt og naturlig integrering. Ungdommer som kommer som flyktninger eller asylsøkere er en spesiell sårbar gruppe i denne sammenheng og bør vies særskilt oppmerksomhet.

Det drives et utstrakt kulturarbeid for og med barn og ungdom i Levanger. Likevel er dette et område med store utfordringer.

Det kan være vanskelig å sortere mellom barne- og ungdomstiltak og tiltak for andre deler av befolkningen – tiltakene går gjerne over i hverandre. Aktiviteter som samler generasjonene må få økt prioritet.

Levanger biblioteket har barn og unge som hovedsatsingsområde, og er den felles møteplassen som har størst daglig bruk av ungdom.

[Den kulturelle skolesekken](#) ble gjennom den vedtatte kommunale planen "Kultursekken" igangsatt som fast ordning i 2004. Den omfatter kunstfaglige tilbud i skolehverdagen for barn og unge i alderen 6-16 år.

Kulturskolen gir undervisning til 9% av grunnskoleelevene innefor musikk, teater, bilde og dans.

Foto: Levanger-Avisa

Det er etablert et kommunalt råd for ungdom - Levanger Ungdomsråd - med sekretariat på enhet kultur. Ungdomsrådet har tatt initiativ til etablering og drift av Ungdomshuset i sentrum.

Solhaug Landsted, Åsen, driver et systematisk forebyggende arbeid for og med ungdom.

Kulturaktivitet skaper mening og innhold i livet, og er samtidig en god investering for å motvirke rusmisbruk. Dette er et alvorlig samfunnsproblem der også kultur kan gi viktige positive bidrag. Det er et viktig ruspolitisk mål er å utsette alkoholdebuten lengst mulig, fordi det er klare sammenhenger mellom lav debutalder for rus og rusproblemer senere i livet. Gjennomsnittlig debutalder for rus i Nord-Trøndelag er 13,5 år, den laveste i Norge.

Et viktig mål blir å skape trygge møteplasser som gjør at ungdom velger bort det å ruse seg til fordel for gode aktiviteter med mening og innhold, og legge til rette for tiltak som styrker fellesskapet. Ungdom har behov for å møte annen ungdom, men ungdom har også behov for voksenkontakt på fritida.

Levanger ble MOT-kommune juni 2002. MOT er en ideell, landsomfattende stiftelse. MOT skal hjelpe oss å skape et varmere og tryggere oppvekstmiljø for barn og ungdom der livskvalitet økes, og mobbing, vold og rusmisbruk reduseres og forebygges.

- MOT vil ha ungdom som er bevisste og trygge til å stå for egne valg.
- MOT vil ha miljø der menneskene gjør hverandre verdifulle og betydningsfulle.

Idrettslag, kor, korps og teaterlag, bygdeungdomslag, 4H, speidergrupper, ungdommens kulturmønstring UKM. Ungdomsklubber: Åsen, Ekne, Skogn, Momarka. Solhaug Landsted. Ungdomshuset i sentrum. Levanger Bibliotek, ungdomsavdelingen Den kulturelle skolesekken – i samarbeid med skolene.

Foto: Levanger-Avisa

Faktarute: Eksempel på barne- og ungdomsaktiviteter

6.2. utfordringer

- ✓ Utvikle Kulturskolen i tråd med nasjonale målsettinger.
- ✓ Utvikle flere fellesarenaer for generasjonene.
- ✓ Sikre og utvikle ungdomshus i sentrum.
- ✓ Utvikle arena for rockeverksted.
- ✓ Nedre Park på Torvet utvikles til en funksjonell og praktisk møteplass med scene, sittegrupper lagt til rette for sosiale møter og kulturarrangement hele året.
- ✓ Trekke barn og ungdom mer systematisk inn i det videre utviklingsarbeidet for Cittaslow.
- ✓ Levanger Stadion videreutvikles som kulturarena for og med barn og ungdom – hele året.
- ✓ Realisere ny svømmehall.

7. Kultur og næringsliv

7.1. Status

Kultur er den tredje viktigste faktor ved tilflytting etter arbeidsplasser og barnehage-/skoletilbud. Et variert kulturliv preget av høy kvalitet er derfor også en viktig faktor for næringsutvikling. Strategisk næringsplan for Levanger sier bl.a. at hovedmålene i planen skal nås: *"Ved å tilrettelegge for et bredt kulturliv, som stimulerer til økt bolyst og trivsel, og videreutvikle de tradisjoner, severdigheter og tilbud Levanger har for reiseliv og turisme."*

Av større arrangement der kultur og næringsliv samarbeider er Marsimartnan og Levangermartnan. Marsimartnan eies av Levanger kommune og er en handelsmartna med tradisjoner, trivsel og et mangfold av kulturelle aktiviteter. Marsimartnan inngår i et Interreg-samarbeid med Rørosmartnan og Gregoriemartnan i Østersund. Merkevaren Marsimartnan ledes av en hovedkomité som tilrettelegger for presentasjon og salg av varer via salgsboder. I hovedkomiteen deltar Markedsplassen Levanger m fl. Arrangementet Martnasnatta (Fakkelnatt) er en historisk vandring i et mørklagt sentrum med flere tusen deltakere, og der frivillig kulturliv gir martnasnatta innhold i form av et mangfold av tablå og opptinn.

Rinnleiret ble kjøpt av kommunen i 2004, og området er godt egnet for kobling mellom kultur og næring. Rinnleiret har et unikt potensiale til å levendegjøre historien og la historien være utgangspunkt for fornying, nyskaping og vekst. Dette forsterkes gjennom Rinnleirets beliggenhet mellom de 2 bysentrene i Levanger og Verdal og mellom de 2 kraftsentrene Stiklestad og Falstadsenteret.

Levanger Mannsonglag har tatt initiativet til å utrede idéen om en kulturbasert næringspark inkl kulturell storstue i lokalene etter Frol Videregående skole.

7.2. utfordringer

- ✓ Styrke og utvikle samarbeidet mellom næringsliv og kulturliv, bl.a. gjennom Innherred Vekst.
- ✓ Utvikle trebyen Levanger som attraksjon og premissleverandør for næringslivet og videreutvikle havneområdet som attraktiv bydel.
- ✓ Videreutvikle Marsimartnan med m.a mer helhetlig kulturprofil
- ✓ Igangsette prosjekter for å utvikle kunst- og kulturbasert næringsliv.
- ✓ Skape synergi mellom næringsliv og kultur ved utvikling av Rinnleiret.
- ✓ Gi Cittaslowarbeidet en sterkere kunst- og kulturprofil.

Kommunens egne kulturinstitusjoner

Idrettsanlegg

Kommunens idrettsanlegg behandles i kapittel om "Idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv" (Kap. 11.).

8. Kulturskolen

8.1. Status

Kulturskolen skal:

- utvikle elevenes kunstneriske og skapende evner og fremme deres forståelse og opplevelse av kunst som allmennmenneskelig uttrykksform.
- være en ressurs for det øvrige skoleverket og kulturlivet i arbeidet med å gi opplæring i og fremme forståelse og interesse for kunst i lokalmiljøet.

Fra Opplæringsloven: "Alle kommuner skal åleine eller i samband med andre kommunar ha eit musikk- og kulturskoletilbod til barn og unge, organisert i tilknytning til skoleverket og kulturlivet elles"

" I vår tid, hvor samfunnet i vesentlig grad er tilrettelagt for de voksnes behov, er kulturskolene av uvurderlig betydning som arena for barns og unges allsidige livsutfoldelse. Kulturytringer og kunstneriske ferdigheter er en kilde til viktig identitetsutvikling og livsutfoldelse både for enkeltmennesker og samfunn"

Foto: Levanger-Avisa

Kulturskolen i Levanger startet som en ren musikk-skole i 1974. Midt på 90-tallet ble den utvidet til å omfatte bilde, dans og drama/teater. I alle år har kulturskolen hatt jevnlig opptredener, utstillinger og konserter på mange av kommunens arenaer.

Flere tidligere elever har hevdet seg godt både regionalt, nasjonalt og sågar internasjonalt.

I dag har 9 % av grunnskoleelevene elevplass i kulturskolen. Disse utgjør 240 grunnskoleelever av dagens samlede elevtall på 330 (inkludert førskolebarn, elever i videregående skole og voksne).

Kulturskolen har, i tillegg til den ordinære undervisningen, de siste 20 år solgt tjenester til det frivillige kulturliv og skoleverket forøvrig. "Mestringsprosjektet" er et spennende grunnskoleprosjekt finansiert av midler fra opptrappingsplanen for psykisk helse. Kulturskolen er sentral i den kommunale planen "Kulturekken" og er tiltenkt flere oppgaver både i produksjonsapparatet og i forhold til kompetanseheving. Kulturskolen hører inn under Kulturenheten.

8.2. utfordringer

- ✓ Nå statens målsetting om at 30 % av grunnskoleelevene skal få et kulturskoletilbud, i samsvar med Kommunestyrets vedtak i des 2002.
- ✓ Skaffe Kulturskolen hensiktsmessige øvingslokaler innen dans, drama og bilde.
- ✓ Utvikle arena for rockeverksted.
- ✓ Utvide tilbudet til å omfatte andre målgrupper/lagersgrupper.

9. Festiviteten

9.1. Status

Festiviteten har et årlig besøk på ca. 50.000 fordelt på nesten 35.000 på kino og resterende på andre kulturaktiviteter. Bygget åpnet i 1898 med betegnelsen Festsal, og har siden den gang har huset hatt kommunens største sal og scene. Levanger fikk kino for over 90 år siden og den har nesten hele tiden vært lokalisert til Festiviteten.

Festiviteten har vært gjenstand for flere ombygginger gjennom årene. Etter rehabilitering i 1993 fikk huset status som kulturhus og kino. Bygging av fast amfi ble utført i 2001.

Etterspørselen på utleie har siden ombyggingen i 1993 vært større enn kapasiteten. Etter at huset fikk fast amfi fra 2001 har både etterspørselen etter leie og besøket økt betydelig. Det kan etter siste ombygging tilbys flere forestillinger pr. år enn tidligere p.g.a. kortere omriggingstid. Ulempen er at arrangement som krever flatt golv, større tilskuerantall og mer fleksibel scene har fått dårligere forhold.

Festiviteten har en mangfoldig og omfattende kulturaktivitet innenfor relativ små lokaler.

Festivitetene har i løpet av de ti siste årene fått følgende utmerkelser:

- "Hederlig omtale" i rapport fra Kulturdepartementet i 1995 for bl.a stor fleksibilitet.
- "Hedersrosen" fra Adresseavisa i 1998 for fremragende satsing på et mangfoldig kulturuttrykk, og for å være ledende på Innherred som kulturhus og etterspurt av kunstnere.
- I 2002 ble Festivitetene kåret til "Årets Lille Kino" for stort besøk og kreativitet.

Festivitetene er medlem av Norsk KulturhusNettVerk og har avtale med alle tre R'ene: Riksteateret, Rikskonsertene og Riksutstillinger. Festivitetene er definert som egen enhet i Levanger kommune.

9.2. utfordringer

- ✓ Stor og økende etterspørselen av leie - kapasitetsproblemer.
- ✓ Utvide scenen slik at Riksteateret og andre med store oppsetninger kan gjennomføre forestillinger.
- ✓ Realisere en mindre sal for kino og andre kulturarrangement.
- ✓ Knytte sammen Festivitetene og Musikkens hus for å realisere vringleareal/fellesareal og gi større muligheter for sambruk.

10. Biblioteket

10.1. Status

Levanger bibliotek fikk nye, hensiktsmessige lokaler i 2003. Aktiviteten er høy, med et årlig besøk på 130 000 – ca. 470 besøk pr. åpningsdag. Biblioteket har ca. 100 000 utlån i året. Bibliotekets hovedfunksjoner er å være informasjonssenter, kunnskapssenter, kulturformidler og en sosial og kulturell møteplass. 60% av ungdommene i Levanger bruker biblioteket aktivt. Av flyktninger og asylsøkere er ca. 90% brukere.

Det er en svært inkluderende og demokratisk kulturinstitusjon som gir et tilbud til alle grupper i befolkningen, og som benyttes av mennesker i alle aldre og sosiale lag. På grunn av gratisprinsippet for bibliotek tjenester gis det samme tilgang til informasjon og kunnskap til alle innbyggere.

Utviklingstendenser i samfunnet gjør at behovet for gode bibliotek tjenester blir stadig større. Stikkord er: Livslang læring, kompetansekrav, informasjonsflommen, ulik tilgang til digitale tjenester, fokus på lesestimulering, m.v.

Levanger biblioteket har barn og unge som hovedsatsingsområde, og driver aktivt med litteraturformidling til og lesestimulering av barn og unge. Biblioteket har 70 klassebesøk med undervisning i året, og i tillegg omtrent like mange klassebesøk uten undervisning. Igangsettelsen av Den

kulturelle skolesekken vil føre til ytterligere økning av klassebesøk. Skolene lengst unna sentrum får besøk av bokbuss, og biblioteket jobber også med oppgradering av alle skolebibliotekene i kommunen i samarbeid med de enkelte skolene.

Biblioteket tar imot barnehager, og har ukentlige lesestunder for førskolebarn.

Etter at Levanger bibliotek flyttet til nye lokaler har både besøk og utlån økt med over 30%. Utlån av barne- og ungdomslitteratur har økt med hele 57%.

Førskolebarn har musikkstund i barneavdelingen.
Foto: Guri Sivertsen Haugan

Denne økningen i bruk samtidig som antallet nye bøker har sunket de siste åra er en utfordring. Biblioteket klarer ikke å levere det innholdet som forventes av lånerne. Særlig er dette et merkbart i forhold til barn og unge.

10.2. Utfordringer

- ✓ Styrke mediebudsjettet for å møte økt bruk.
- ✓ Styrke og videreutvikle barne- og ungdomstilbudet.
- ✓ Styrke og videreutvikle samarbeidet mellom skolebibliotekene og folkebiblioteket
- ✓ Videreutvikle lokalhistorisk avdeling i samarbeid med andre aktører.
- ✓ Realisere søndagsåpent bibliotek og utvidet åpningstid på kvelden(e).
- ✓ Styrke tilbudet til voksne under utdanning.
- ✓ Ferdigstille en strategisk bibliotekplan for å møte de utfordringene biblioteket står overfor.

11. Idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv

Definisjoner: **Idrett** er aktivitet i form av konkurranser eller trening innen den organiserte idretten mens **fysisk aktivitet** er egenorganisert trenings- og mosjonsaktiviteter. **Friluftsliv** er opphold og fysisk aktivitet i friluft i fritiden med sikte på miljøforandring og naturopplevelse.

FYSAK er systematisk bruk av fysisk aktivitet i det forebyggende, helsefremmende og rehabiliterende arbeidet.

Både idrett og annen fysisk aktivitet har behov for anlegg eller områder som pga. sin beliggenhet og/eller utforming egner seg for idrettslig aktivitet.

Kommunen har et ansvar for å veilede og tilrettelegg forholdene for idrett og fysisk aktivitet - både mht anlegg og aktivitet.

Foto: Levanger-Avisa.

Etter friluftsløven har kommunene et ansvar for at allmennheten har tilfredsstillende adgang til arealer for å utøve friluftsliv.

11.1. Status

Vi har registrert over 20 ulike idrettsaktiviteter, av disse er fotball, handball, ski, friidrett og skyting de mest utbredte. Turgåing er den vanligste formen for friluftsliv, ofte i kombinasjon med andre aktiviteter.

Det drives omfattende fysisk aktivitet utenfor det organiserte kulturlivet. Aktivitetene foregår både på anlegg, i naturen og på treningsstudioer.

Idrettslagene i Levanger har til sammen ca. 6500 medlemmer fordelt på 28 lag. Ca 3400 er under 20 år.

I Levanger er det 4 skytterlag, tilsluttet Det frivillige skyttervesen, med til sammen vel 600 medlemmer, av disse er ca.100 under 18 år.

Når det gjelder lag og foreninger som er tilsluttet Friluftslivets fellesorganisasjon (FRIFO) har vi registrert ca. 25 lag/foreninger i Levanger.

Fra 2005 blir kultur- og helsearbeidet utvidet til å omfatte fysisk aktivitet innenfor FYSAK-tenkningen. Det vil bli igangsatt fysisk aktivitet for enkeltpersoner og grupper med behov for spesiell tilrettelegging etter modell fra Nordland fylke.

11.1.1. Tilrettelagte friluftsområder og anlegg for friluftsliv

Befolkningen i Levanger har god tilgang til store sjø-, fjell- og skogområder, men er i stor grad avhengig av å bruke bil. Tilgang til strandområder som egner seg til soling/bading, nær de største befolkningssentrene i kommunen, kunne vært bedre. Flere idrettslag gjør en meget stor innsats med å kjøre opp og vedlikeholde skiløyper for allmennheten i fjell og utmark.

Det eksisterer en rekke offentlige friområder langs fjorden, fra Kristivika til Skånes og i Åsenfjordområdet. Disse drives av kommunen, dels i samarbeid med lokale foreninger. Graden av tilrettelegging varierer.

Det finnes flere nærfriluftsområder i tilknytning til Levanger sentrum. Her kan nevnes steder som Staupshaugen, Levanger Arboret og

Røstadområdet. Halssteinen er også kommunalt friområde. Dessuten er det mer enn 130 større og mindre friarealer og lekeplasser knyttet til boområdene omkring i kommunen. Det er igangsatt reguleringsarbeid for Børøya mht. friluftsliv og tilgang til kulturminner.

Turveger og stier:

Både kommunen og frivillige lag har gjort et arbeid med merking og opparbeiding av turveger og stier. Nevnes kan: Eidsbotn - Sundet - Røstadområdet, Elvestien, gangbru ved Tvårråsjøen, tursti til Roknesvollen og til Stokkvola, "Dronningvegen" i Halsan, samt Pilegrimsleia.

Ny bru Holmgangen, 2003
Foto: Åsmund Brygfjeld

11.1.2. Idrettsanlegg

Idrettslagene i Levanger eier og driver de fleste anleggene selv (fotballanlegg, skianlegg, skyteanlegg, idrettshus, O-kart mm). Det offentlige (kommunen, fylkeskommunen og staten) eier og driver noen større anlegg. Levanger kommune eier og driver Levanger Fritidspark (Moan), Skognhallen, Lysaker svømmehall (Skogn) og en rekke skoleanlegg. Levangerhallen og Frohallen (volleyballhall) er eid av N-T fylkeskommune. Staten v/HiNT eier "Løa" på Røstad, et såkalt "bevegelseshus".

De siste årene har det blitt bygd en god del nærmiljøanlegg. Det finnes et privateid badeanlegg i kommunen. Generelt kan man si at anleggsituasjonen i Levanger er god for de fleste aktiviteters vedkommende. Håndball og svømming sliter med gamle og umoderne anlegg. For noen idretter som skøyter og roing mangler det anlegg.

Levanger Stadion ligger sentralt i byen, grunnen eies av Levanger kommune. IL Sverre har en tinglyst avtale med kommunen om leie av grunn for idrettsanlegg. Anleggene som ligger der i dag er anlagt av Sverre med støtte fra tippe-/spillemidlene. Utbyggingen av Sykehuset Levanger har ført til at den ene svingen på Stadion er blitt beskåret. Det foreligger planer for rehabilitering av stadion m/velodrom med noe redusert størrelse. Det vil bli lagt til rette for islegging om vinteren.

Det arbeides med planer om etablering av en storhall for idrett og annen kulturvirksomhet på Røstad - Trønderhallen. Hallen er tenkt å dekke Høgskolens behov for kroppsøvingslokaler, FoU-virksomhet samt eksamensavvikling og store arrangementer. Trønderhallen vil kunne bli et

regionalt senter for håndball og andre innendørsidretter. Den vil også kunne bli en attraktiv arena for det frivillige kulturlivet utenom idretten.

11.1.3. Kommunale anlegg

Levanger Fritidspark, Moan

Anlegget ligger like sør for Levanger sentrum og ble etablert ved at det gamle kommunalt eide Levanger stadion (1970) ble rehabilitert og en ny kunstgressbane og friidrettsanlegg ble anlagt i 1987. Det ble dannet et A/S med lag/foreninger, private og kommunen som eiere. Anlegget fikk

navnet Moan Idrettspark. I dag er anlegget et heleid kommunalt selskap og med navn Levanger Fritidspark. Fritidsparken består av syv anleggsenheter. Dessuten finnes lekeplass, minigolfanlegg og grøntanlegg med asfalterte stier.

Fra Levanger Cup Moan. Foto: Levanger-Avisa

Fritidsparken driver også en campingplass. Kunstgressbanen, gressbanen og friidrettsanlegget har fullverdig lysanlegg. Det er planer om en skatepark på området.

Anlegget ligger i nær tilknytning til et kommunalt friområde med turvei langs Eidsboten/Sundet inn til byen.

Skogn idrettshall

Skognhallen ble bygd ca 1980 med stor dugnadsinnsats fra Skogn Idrettslag. Bygninger inneholder handballbane, garderober, kjøkken, sosiale rom og scene. På dagtid brukes hallen av Skogn barne- og ungdomsskole til kroppsøving. Etter skoletid og i helgene leies hallen ut til idrettslag eller andre til trening konkurranser eventuell annen aktivitet. Skogn barne- og ungdomsskole er ansvarlig for driften.

Skogn (Lysaker) svømmehall

Lysaker svømmehall ble bygget i 1972, tilpasset funksjonshemmede i 1990 og gjennomgikk en omfattende rehabilitering i 1995. Anlegget består av garderober og svømmebasseng. Bassenget brukes i skolens svømmeopplæring, offentlig bading, det leies også ut til gruppebading foruten trening og konkurranser. Skogn barne- og ungdomsskole er ansvarlig for driften.

Skoleanlegg

Ved de fleste skolene i Levanger finnes det mindre/enkle idrettsanlegg, i første rekke gymnastikksaler og baner/løkker for ballspill. På Tuv og Mule er det bygd såkalte "ballbinger". Driftansvaret har de respektive resultatenehetene.

11.2. utfordringer

- ✓ Bedre mulighetene for alle deler av befolkningen til å drive fysisk aktivitet, bl.a. gjennom tilrettelagt aktivitet (FYSAK)
- ✓ Sikre arealer for fysisk aktivitet i arealplanleggingen.
- ✓ Gjøre "Plan for idrett og fysisk aktivitet" til det viktigste redskapet for koordinering og utvikling av anleggsmønsteret i kommunen.
- ✓ Sikre at det tas estetiske-, miljø- og forurensningshensyn ved etablering og rehabilitering av anlegg.
- ✓ Redusere/fjerne anleggsleie ved haller og skoleanlegg mht. aktivitet/trening for barn og ungdom.
- ✓ Utvikle tilbud innen fysisk aktivitet i grunnskolen etter mønster fra Den kulturelle skolesekken gjennom samarbeid lag/foreninger og skole.
- ✓ Realisere ny svømmehall.
- ✓ Utvikle regionalt senter for idrett gjennom realisering av storhall – Trønderhallen.
- ✓ Fortsatt holde høy standard på anleggene ved Levanger fritidspark og gjøre den til et effektivt instrument for å oppfylle kommunens idrettspolitiske mål.
- ✓ Rehabilitering og utvikling av Levanger Stadion som helårlig kultur- og fritidsarena.
- ✓ Styrke driftsgrunnlaget for lagseide og offentlige anlegg gjennom veiledning og økt samarbeid.
- ✓ Bidra til å sikre og utvide tilbudet til eksisterende idretter og tilfredsstillende anleggsbehovet for nye aktiviteter.
- ✓ Bedre skjøtsel/vedlikehold av friluftsområder, veier og stier.
- ✓ Styrke allmennhetens tilgang til å drive friluftsliv gjennom tilrettelegging og regulering
- ✓ Kartlegge og verdivurdere grøntstrukturen i Levanger.
- ✓ Ivareta natur- og kulturmiljø ved framtidig planlegging og utbygging.

12. Kulturarv

Definisjoner: **Kulturvern** betyr å ta vare på spor etter menneskelig virksomhet i nær og fjern fortid. Slike bevarte spor blir med en samlebetegnelse kalt **kulturarven**. Kulturarven kan være av materiell art (gjenstander, bygninger, fartøy, kulturlandskap etc.) eller immateriell art (f.eks. tradisjoner, sed og skikk, innholdet i et dokument m.m.).

Med **kulturminner** menes alle spor etter menneskelig virksomhet i vårt fysiske miljø, herunder lokaliteter det knytter seg historiske hendelser, tro eller tradisjon til, med **kulturmiljøer** menes områder hvor kulturminner inngår som del av en større helhet eller sammenheng (Lov om kulturminner av 9. juni 1978).

12.1. Status

12.1.1. Kulturminner/kulturmiljøer

Levanger er rik på kulturminner, det nasjonale registret over fredede kulturminner (ASKELOADDEN) anfører 919 enkeltminner i Levanger, dessuten er det i SEFRAK registrert 1239 bygninger fra før 1900. I tillegg kommer alle kulturminner fra nyere tid dvs. yngre enn 1537. En overflatisk registrering i 1994-95 i forbindelse med kulturminneplanarbeidet resulterte i 394 registreringer.

Fra forhistorisk tid er gravminnene mest tallrike men det finnes også tre bygdeboger og i fjellet finnes mange spor etter jernvinna fra eldre jernalder. I middelalderen var det minst syv kirkesteder i kommunen, en kort tid eksisterte også et kloster. I dag er fortsatt en av middelalderkirkene i bruk (Alstahaug) og klosterkirken på Munkeby er bevart som ruin. De øvrige kirkene er borte men vi kjenner til stedene hvor de har stått. Fra nyere tid er det særlig bygninger som er bevart. Flere trønderlåner er fredet og vi finner en rekke karateristiske trøndertun omkring i kommunen. Det finnes også kulturminner knyttet til samferdsel, forsvar, gruvedrift og tidlig industri og energiproduksjon. Rinnleiret ble kjøpt av kommunen i 2004, og inneholder et betydelig antall fredede bygninger. Rinnleiret har næringsvirksomhet og vil bli et aktivum for Levanger kommune innenfor mange kulturområder.

Levanger har vært markeds plass fra middelalderen av og fikk i 1836 byrettigheter. Levanger sentrum har en særpreget trehusbebyggelse fra forrige århundreskifte, og er med i Riksantikvarens liste over spesielt bevaringsverdige trebyer i Norge.

Levanger sentrum er ramme for en av kommunens største faste kulturbegivenheter: Marsimartnan. En gammel martnastradisjon som er tatt opp igjen i nyere tid.

Verneplan for kulturmiljøer (Fylkesmann, fylkeskomm.) har utpekt fem områder i Levanger som

spesielt verdifulle: Levanger sentrum, Alstadhaug, Ytterøy, Øvre Forra og Rinnleiret.

På landsbasis forsvinner et betydelig antall kulturminner hvert år, det er neppe grunn til å tro at situasjonen i Levanger er særlig bedre. Mange forhold truer kulturminnene som feks.: Næringsutbygging, hytte-/boligbygging, skog-/landbruk, veibygging, brann/forurensning ukritisk rehabilitering, mangel på kunnskap/kjennskap.

Fra Marsimartnan. Foto: Hattrem.

12.1.2. Museer og andre dokumentasjonssentre

Falstadsenteret

Falstadsenteret er et nasjonalt opplærings- og dokumentasjonssenter for krigens fangehistorie, humanitær folkerett og menneskerettigheter. Fysisk består sentret av Falstadbygningen med museum og minnestedet Falstadskogen med monument og markerte gravplasser. Sentret har 6 medarbeidere. Det gjennomføres en omfattende restaurering og nybygging på Falstadsenteret, et arbeid som ferdigstilles i 2006. Senteret vil da framstå som et fyrtårn i regionen - et fullverdig menneskerettighetsenter som i tilknytning til minnested og museum vil drive med undervisning, dokumentasjon og formidling, samt forskning og utvikling.

Levanger Museum

Stiftelsen Levanger Museum er en paraplyorganisasjon for de 4 museumslagene i kommunen: Bymuseet i Levanger, Ytterøy bygdetun, Åsen historie- og museumslag og Skogn museumslag. De fire enhetene drives som frittstående driftsenheter. Levanger Museums spesialområde er fotobevaring og det har fylkesansvar mht. fotohistorie. Museet forvalter flere fotosamlinger m/tilsammen ca 220 000 fotografier, bla. Bjerkan- og Renbjørsamlingene. Den siste inkluderer noe av det mest omfattende og eldste fargematerialet i landet. Driftsenheten til Levanger Museum inngikk i 2004 en konsolidering sammen med Egge Museum, SNK og Stjørdal Museum under betegnelsen **Stiklestadmuseene**. Driftsenheten holder i dag (2004) til i lite hensiktsmessige lokaler på Brusve.

Bymuseet i Levanger

Bymuseet i Levanger er en medlemsorganisasjon som har til formål å samle, bevare, forske i og formidle kulturhistorisk materiale i og omkring Levanger sentrum, og med spesiell vekt på satsingsområdene:

- embetsmannskultur og arbeiderkultur, sosial- og kvinnehistorie
- handels-, martnas- og byhistorie
- skolebyen Levanger
- bilhistorisk museum (i partnerskap med Levanger kommune)

Bymuseet eier Brusve gård (1803), arbeiderboligen Reinslyst (1850) og Dampskipsbrygga (1898).

Skogn museumslag

Eier Ammestua på Alstadhaug. Fredet bygning fra 1700-tallet. Ammestua rommer en fin gjenstandssamling.

Nordenfjeldske kavalerimuseum, Rinnleiret

Omfattende samlinger av militært materiell med tilknytning kavaleriets virksomhet. Området ble kjøpt av kommunen i 2004.

Foto: Hattrem

Ytterøy bygdetun

Stiftelsen Ytterøy bygdetun eier Bjørvika gård. Gårdstun med alle bygningene intakt. Årlig operaforestilling.

Åsen historie- og museumslag

Eier smie, fargerier og meieribygning. Den gamle meieribygningen huser museumslagets gjenstandssamlinger.

Private museer / samlinger

Det finnes endel (6-8) private museer, samlinger i kommunen med varierende grad av tilgjengelighet.

12.1.3. Lokalhistorie

Bygdebokarbeidet i Levanger er organisert gjennom Levanger bygdeboknemnd som er en privat organisasjon, og som koordinerer bygdebokarbeidet som forgår i de enkelte bygdebok-/historienemndene i kommunen. Nemnda for Skogns historie har utgitt 2 bind de senere åra.

Levanger historielag utgir en årbok av høg standard. I tillegg er det flere aktører som gir ut lokalhistoriske bøker/skrifter.

Levanger bibliotek har en egen lokalhistorisk samling som utvikles i samarbeid med Levanger bygdeboknemnd og Levanger historielag.

12.2. utfordringer

- ✓ Synliggjøre/formidle historien/kulturminnene gjennom en enhetlig profilering, og derigjennom øke bevisstheten om Levangers identitet.
- ✓ Styrke samarbeid mellom kulturvern og næringsliv. Forsterke attraksjonsutvikling med vekt på Levanger sentrum.
- ✓ Styrke Levanger som nasjonal trehusby, og legge vekt på byggeskikk, estetikk og opplevelse i framtidig byutvikling.
- ✓ Styrke og utvikle samarbeidet med Falstadsenteret
- ✓ Bidra til hensiktsmessig fysisk tilrettelegging av Falstadområdet for ulike målgrupper.
- ✓ Ivareta og utvikle Fenka som kulturminne og kutlurhus inkl rom for samtidskunst og stedsutvikling.
- ✓ Hindre at kommunens kulturminner skades eller ødelegges.
- ✓ Øke kunnskapen om kulturminner/tilgang til registre og arkiver/registreringer.
- ✓ Sørge for at kulturminnene/kulturvern får en større plass i kommunal planlegging.
- ✓ Bedre samordning og samarbeid mellom ulike aktører, mer formalisert samarbeid mellom kommunen og det frivillige kulturvernet.
- ✓ Nye, hensiktsmessige lokaler for Levanger Museum (drift, utstillinger og arkiv)
- ✓ Styrke Levanger Museums funksjon som regionalt senter for fotobevaring

13. Skapende og utøvende kunst

Skapende og utøvende kunst omfatter kulturområdene sang og musikk, drama og teater, dans, bildende kunst, kunsthåndverk både på amatør og profesjonelt nivå.

Definisjoner: En komponist, forfatter og billedkunstner er **skapende kunstnere**, mens f.eks. en musiker, skuespiller og danser er en **utøvende kunstner**. Det trengs ulike tiltak og arenaer for å ivareta begge gruppene.

13.1. Status

Levanger har et svært aktivt kunst og kulturliv. Både profesjonelle kunstnere og amatører deltar i de mange arrangementer rundt om i kommunen. Hvert år arrangeres to større mønstringer hvor et stort mangfold av kulturlivet deltar: Marsimartnan og Kulturuka.

Aktører:

NT-Teater, Rikskonsertene, Teaterlag (Markabygda, Skogn U-lag, Levanger byteater, Mule teaterlag, Barnebyteateret, m.fl.), Kor som jobber scenisk (Levanger Mannsonglag, Levangeroktetten, Kammerkoret, Levanger blandakor, Åsen blandakor, m.fl.), Pulverkaffeteateret, Revygrupper, 4H og Ungdomslag, Skoleforestillinger / Den Kulturelle skolesekken, Kulturskolens dramagrupper og dansegrupper.

Pulverkaffeteateret. Foto: Levanger-Avisa

Faktarute: Ulike aktører

Møte mellom profesjonelle og amatører gir inspirasjon til det lokale kulturliv. Profesjonelle kunstnere og profesjonelle fra Levanger og utenfra må gis større plass i det samlede kulturarbeidet. Det tverrfaglige aspektet ved samtidskunsten (teater, dans, musikk, billedkunst) må gis mulighet til utvikling.

Kulturskolen har godt utdannede kunstfaglærere som ukentlig underviser barn og unge i disse kulturområdene.

Det finnes i dag ingen samlet plan for kunstnerisk utsmykking av utearealer og offentlige rom. Det mangler videre plan for vedlikehold av eksisterende kunstverk. Eksempel: Inger Sitters utendørs utsmykning på det gamle kontorbygget i sentrum.

Musikk

Det drives daglig en stor musikkaktivitet i hele kommunen. Av registrerte lag og foreninger finner vi 20 kor, 13 korps, 10 med andre musikkaktiviteter som bl.a. omfatter spellmannslag, rockegrupper og danseband. Levanger har en av fylket to jazzklubber og fylkets eneste symfoniorkester, Frol symfoniorkester. Det foregår stor musikkaktivitet i kirkene i kommunen, og ved bygging av det nye orgelet i Levanger kirke har regionen fått en viktig arena for utvikling av orgelmusikk.

I tillegg utøves det en omfattende ikke-registrert musikk-aktivitet i hele kommunen både innenfor underholdnings- og dansemusikk.

Dans

I Levanger er det registrert 9 danseforeninger. Det drives både kursvirksomhet og arrangeres dansekvelder i både tradisjonelle og nyere danseformer for både barn og voksne.

Også i skolehverdagen har dans fått en større plass, i tråd med de nye læreplanene og gjennom Den kulturelle skolesekken.

Kulturskolen gir opplæringstilbud i danseleik, barnedans, klassisk ballett, jazzdans og moderne dans.

Scenekunst

Både i lokalsamfunnene og regionalt er det et aktivitetsnivå som ligger langt over landsgjennomsnittet. I tillegg til 7 registrerte teaterlag/grupper gjøres det jevnlig teater, cabaret- og revy-oppsettinger.

Både barn, studenter, arbeidsplasser/næringslivet, kor, orkestre og tilreisende aktører gir sceneforestillinger jevnlig i forskjellige lokaler og arenaer i kommunen.

Fra opera i Bjørvika på Ytterøy. Foto: Hattrem

Av profesjonell scenekunst er Nord-Trøndelag Teater, Riksteateret og Rikskonsertene de mest sentrale aktørene. Alle grunnskoleelever får tilbud om profesjonelle produksjoner 2 ganger pr. år.

Arenaer for scenekunst, dans og musikk

Vi har mange typer kulturbygg i Levanger. Disse fungerer både som møteplasser og er arenaer for idretts- og andre kulturarrangementer. Følgende steder er det tradisjon for at kulturutøvere får øve og vise fram sin aktivitet: Kulturhus/Festiviteten, kirkene, biblioteket, samfunnshusene, foreningshus, idrettshaller, gymnastikksaler og andre lokaler ved skolene, museer, bygdetun og flere friluftarenaer.

Levanger Mannssonglag har tatt initiativet til å utrede idéen om en kulturbasert næringspark i lokalene etter Frol Videregående skole når denne flytter til Moan. Sentralt i arbeidet er behovet for større kulturhus med stor fleksibilitet.

- *Festiviteten (teater, konserter, cabareter, danseforestillinger)*
- *Samfunnshus (der det er scene og utstyr for forestillinger: Reehaugen, Nordtun, Haugen-Ekne, Markabygda, Ronglan, Åsen samfunnshus, Okkenhaug, Ytterøy)*
- *Levanger kirke (og andre kirker) Utearenaer (torvet, HiNT-amfiet, Munkeby klosterruiner, Brusve, Bakgårder, Bjørvika - Ytterøy bygdetun*
- *Kantina ved Frol vg. skole*
- *Biblioteket*
- *Korpen studenthus*
- *Falstad, skoleamfier, bakgårder i sentrum*
- *Levangerhallen/Skognhallen/Frolhallen*

Kulturskolen Oliver-forestilling. Foto: Levanger-Avisa

Faktarute: viser ulike arenaer i Levanger.

Bildende kunst

I forhold til musikk, teater og scenekunst har vi få organisasjoner som jobber med dette området, og det er få profesjonelle bildende kunstnere i kommunen. Det er økende interesse for området bl.a. gjennom eksponering i reklame, på fjernsyn og andre medier.

Levanger kunstforening er en sentral aktør i formidling av profesjonell kunst, men mangler i dag en arena både for lagring og visning av kunst. Maleklubben "Tuben" er en aktiv maleklubb som ivaretar interessene både til nybegynnere og viderekommende malere.

Det er mangel på arenaer/møteplass i nærmiljøet som kan være et sted der både nyskapende og tverrfaglige kunstverk kan utvikles.

Det finnes ingen permanente visningssteder som ivaretar kommunens og kunstforeningens ambisjoner om formidling av profesjonell kunst, Riksutstillinger og Trøndelagsutstillingen. I dag brukes f.eks. Rådhuset, Brusve, Biblioteket, kirkene, Dampskipsbrygga samt butikklokaler. En positiv nyskaping på området er Galleri Fenre, etablert 2004. Det er økende interesse i næringslivet for å støtte prosjekt innen bildende kunst. Mulighetene for arenaer til formidling av samtidskunsten, som ofte er en tverrfaglig, åpen og prosessrettet virksomhet, er ikke utredet. Kommunen knytter til seg profesjonelle kunstnere, både nasjonale og internasjonale gjennom prosjektet LevArt*, "Kulturelle endringsprosesser og samtidskunsten".

Kunsthåndverk

Levanger har lange og mangfoldige håndverkstradisjoner. Det er et stort antall kunsthåndverkere som arbeider i materialer som tre, keramikk, glass, metall og tekstil. Arenaer for kunsthåndverk er både lokale messer, martnan og gjennom åpne verksteder og butikker. Her nevnes bl.a. Vevskjulet, Åsenvogga, knivmakere og glasskunstnere.

13.2. utfordringer

- ✓ Det bør legges til rette for større sceniske arrangementer der det også kan serveres mat og drikke. Både ved Rikskonsertenes teaterturneer, større rocke-konserter og ved messearrangement er det behov for en større kultursal med scene.
- ✓ Utvikle Festiviteten slik at den blir mere fleksibel der både film og scenekunst er bedre ivaretatt.
- ✓ Knytte sammen Festiviteten og Musikkens hus for å realisere vrimeleareal/fellesareal og gi større muligheter for sambruk.
- ✓ Skaffe Kulturskolen hensiktsmessige øvingslokaler innen dans, drama og bilde.
- ✓ Realisere fast galleri for billedkunst.
- ✓ Et eget kunstverksted/opplæringscenter for skapende og utøvende bilde-aktiviteter bør etableres i tilknytning til et fast galleri.
- ✓ Etablere fast galleri for samtidskunst, arenaer for produksjon og formidling av samtidskunst.
- ✓ De gamle bryggene ved Levangersundet tas vare på som kulturminner og gjøres mer tilgjengelig for kulturformål.
- ✓ Realisere storhall for idrett og andre kulturaktiviteter – Trønderhallen.

14. Omgivelsene

Landskapet som omgir oss har stor betydning for opplevelse av velvære og for tilhørighet og identitet. Men landskapet endrer seg stadig, det er derfor viktig at vi er bevisste på hva som skjer med vårt fysiske miljø og hvorfor. Hvilken utvikling ønsker vi og hvordan kan landskapet bli en ressurs for samfunnsutviklingen?

Kommunen deltar i prosjektet "*Estetikk og opplevelse*" i samarbeid med HiNT og N-Trøndelag fylke. Hovedfokus er å sikre og utvikle det enestående men utsatte kulturlandskapet i og ved høgskoleområdet på Røstad.

14.1. Status

14.1.1. Kulturlandskapet

Levanger har et variert og storslagent kulturlandskap som spenner fra det vide åpne fulldyrkede landskapet til det oppbrutt småskalalandskapet, det hele omgitt av skog, fjell og sjø.

Kommunen er preget av variert byggeskikk fra særpreget småby-bebyggelse til fine gårdstun. Levanger har mange fine eksempler på trøndertun hvor trønderlåna, driftsbygningene og vegetasjonen danner en harmonisk enhet som er med på å gi landskapet karakter.

Motiv fra kulturlandskapet på Skogn
Foto: Åsmund Brygfjeld

14.1.2. Levanger by

Levanger er regionens eldste by, og har vært et handelssentrum i siden middelalderen. Levanger fikk bystatus i 1836, og har hatt nære handelsforbindelser både med Jämtland/Sverige, Trondheim og norskekysten.

Etter den siste bybrannen i 1897 ble byen raskt gjenreist, sveitserstilen dominerte, men med innslag av jugend. De få bygninger som overlevde brannen og fortsatt står har preg av empir.

Trehusbegyggelsen fra forrige århundreskifte fikk i hovedsak stå i fred fram til 1960 årene. På 1960 og -70-tallet foregikk endel sanering av eldre bebyggelse og de nye bygningene fikk andre dimensjoner og materialer enn de tradisjonelle. Økt forståelse for verdiene i den gamle bebyggelsen ut gjennom 1980 og -90-tallet, førte til flere utredningsarbeider og planer.

Fra Kirkegata. Foto: Hattrem

I 1994 ble det vedtatt en reguleringsplan for Levanger sentrum som regulerte deler av bykjernen til *spesialområde for bevaring*. De siste 20 årene er også en del bygninger revet og erstattet med nye men det er, i alle fall i de fleste tilfeller, forsøkt å tilpasse det nye til det gamle - uten at det alltid har vært like vellykket. Kirkegata og Torget er rustet opp med ny belysning og belegg. Gågate/miljøgate er under etablering (2005).

14.1.3. Boligområder

Allerede omkring 1900 fikk man en økende villabebyggelse i utkantene av det gamle sentrum, først i Bruborgområdet. Utbyggingen var til å begynne med nokså planløs, selv om det etter hvert ble utarbeidet enkelte reguleringsplaner. Etter 1945 vokste forstadsbebyggelsen og planredskapet ble tatt i mer aktiv bruk. På 60-tallet fikk vi de første

feltutbyggingene, først i utkanten av de gamle byområdene. Senere ble det bygd ut store boligfeltene uten tilknytning til bysentret. Industrietableringen på Skogn (Norske Skog) førte til den første feltutbyggingen i Holåsen, senere er det også etablert mindre boligfelt flere andre steder i kommunen. De senere år har det foregått endel nybygging i sentrum; og på Stabelvollen NØ for sentrum er det bygd et helt nytt boligområde.

14.1.4. Utsmykning

Den kunstneriske utsmykningen av det offentlige rom er forholdsvis beskjeden. Parker og offentlige plasser er nesten fri for skulpturell utsmykking. Høgskolesentret på Røstad er et hedelig unntak, etter utbyggingen der er det satt opp 3 nye skulpturer omkring i utemiljøet.

Utsnitt av skulpturen "Jente og gutt" av Arne Durban som står i Øverparken.
Foto: Hattrem

Situasjonen er bedre når det gjelder utsmykkingen i offentlige bygninger. Det finnes i dag ingen samlet plan for kunstnerisk utsmykking av utearealer og offentlige rom. Det mangler videre plan for vedlikehold av eksisterende kunstverk.

14.2. Utfordringer

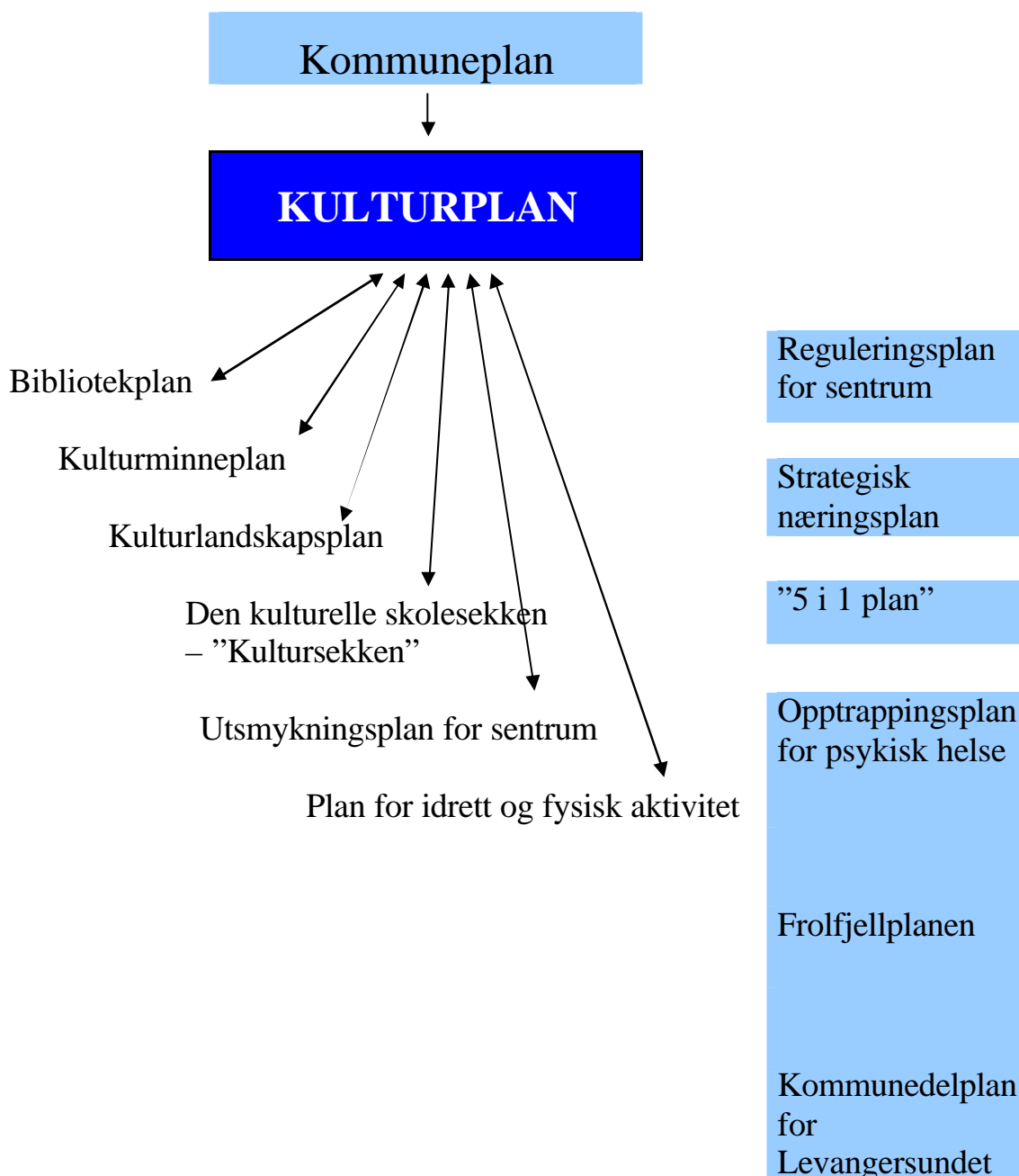
- ✓ Bedre/tettere samarbeid med bygningsmyndighetene mht å benytte Plan og bygningsloven både i forbindelse med bevaring/vern og utforming av ny bebyggelse.
- ✓ Byggeskikk og estetikk bør tillegges økt betydning i det kommunale planarbeidet inkl utforming av nye boligområder
- ✓ Utvikle et bedre samarbeid med landbruksmyndighetene.
- ✓ Et levende sentrum: Bebyggelsen i sentrum må gis et innhold gjennom bruk tilpasset dagens behov samtidig som byens særpreg tas vare på og utvikles
- ✓ Iversette prosjekt i samarbeid med Riksantikvaren om bruk og bevaring i sentrum
- ✓ Utsmykning av offentlig rom/møteplasser, utendørs og innendørs
- ✓ Kunnskapsformidling, heve innbyggernes bevissthet om verdiene som ligger i by- og kultur- landskap som omgir dem.

15. Delplaner og fag-/sektorplaner

15.1. Forhold til andre planer

Det vil knyttes flere delplaner, fag-/sektorplaner opp mot kulturplanen, og disse vil ha et større detaljeringsnivå. Delplanene vil bli revidert og tilpasses Strategisk kulturplan. Noen delplaner har handlingsprogram, andre vil få handlingsprogram knyttet opp mot de årlige budsjettene. Det vil etter hvert knyttes flere delplaner til kulturplanen.

Kultur inngår også i flere tverrsektorielle planer i kommunen. Se figuren nedenfor.

16. utfordringer.

Her følger en samlet presentasjon av utfordringene i kapitlene 4-14. Disse vil danne grunnlag for de årlige handlingsplanene.

4. Frivillig kulturarbeid.

- ✓ Styrke samarbeidet og samhandling i det frivillige kulturlivet.
- ✓ Klargjøre samspillet mellom offentlig forvaltning og frivillig kulturliv.
- ✓ Nyttiggjøre den ressursen som finnes i frivillig kulturliv i sterkere grad.
- ✓ Etablere senter for frivillighet i Levanger
- ✓ Utvikle fellesarenaer for generasjonene.

5. Kultur, livskvalitet og helse.

- ✓ Videreutvikle kultur og helsearbeidet i samarbeid med frivillig kulturliv
- ✓ Bidra i utviklingen av den regionale kultur- og helsesatsingen gjennom partnerskap.
- ✓ Styrke og videreutvikle kommunens rolle i det nasjonale kultur- og helsearbeidet
- ✓ Styrke kunsten og kulturens egenverdi/opplevelsesverdi i kultur- og helsearbeidet

6. Barn og ungdom.

- ✓ Utvikle Kulturskolen i tråd med nasjonale målsettinger.
- ✓ Utvikle flere fellesarenaer for generasjonene.
- ✓ Sikre og utvikle ungdomshus i sentrum.
- ✓ Nedre Park på Torvet utvikles til en funksjonell og praktisk møteplass med scene, sittegrupper lagt til rette for sosiale møter og kulturarrangement hele året.
- ✓ Trekke barn og ungdom mer systematisk inn i det videre utviklingsarbeidet for Cittaslow.
- ✓ Levanger Stadion videreutvikles som kulturarena for og med barn og ungdom – hele året.
- ✓ Realisere ny svømmehall.

7. Kultur og næringsliv.

- ✓ Styrke og utvikle samarbeidet mellom næringsliv og kulturliv, bl.a. gjennom Innherred Vekst.
- ✓ Utvikle trebyen Levanger som attraksjon og premissleverandør for næringslivet og videreutvikle havneområdet som attraktiv bydel.
- ✓ Videreutvikle Marsimartnan med m.a mer helhetlig kulturprofil
- ✓ Igangsette prosjekter for å utvikle kunst- og kulturbasert næringsliv.
- ✓ Skape synergi mellom næringsliv og kultur ved utvikling av Rinnleiret.
- ✓ Gi Cittaslowarbeidet en sterkere kunst- og kulturprofil.

8. Kulturskolen.

- ✓ Nå statens målsetting om at 30 % av grunnskoleelevene skal få et kulturskoletilbud, i samsvar med Kommunestyrets vedtak i des 2002.
- ✓ Skaffe Kulturskolen hensiktsmessige øvingslokaler innen dans, drama og bilde.
- ✓ Utvikle arena for rockeverksted.
- ✓ Utvide tilbudet til å omfatte andre målgrupper/lagersgrupper.

9. Festiviteten.

- ✓ Stor og økende etterspørselen av leie - kapasitetsproblemer.
- ✓ Utvide scenen slik at Riksteateret og andre med store oppsetninger kan gjennomføre forestillinger.
- ✓ Realisere en mindre sal for kino og andre kulturarrangement.
- ✓ Knytte sammen Festiviteten og Musikkens hus for å realisere vringleareal/fellesareal og gi større muligheter for sambruk.

10. Biblioteket.

- ✓ Styrke mediebudsjettet for å møte økt bruk.
- ✓ Styrke og videreutvikle barne- og ungdomstilbudet.
- ✓ Styrke og videreutvikle samarbeidet mellom skolebibliotekene og folkebiblioteket
- ✓ Videreutvikle lokalhistorisk avdeling i samarbeid med andre aktører.
- ✓ Realisere søndagsåpent bibliotek og utvidet åpningstid på kvelden(e).
- ✓ Styrke tilbudet til voksne under utdanning.
- ✓ Ferdigstille en strategisk bibliotekplan for å møte de utfordringene biblioteket står overfor.

11. Idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv.

- ✓ Bedre mulighetene for alle deler av befolkningen til å drive fysisk aktivitet.
- ✓ Sikre arealer for fysisk aktivitet i arealplanleggingen.
- ✓ Gjøre anleggsplanen til det viktigste redskapet for koordinering og utvikling av anleggsmønsteret i kommunen.
- ✓ Sikre at det tas estetiske-, miljø- og forurensningshensyn ved etablering og rehabilitering av anlegg.
- ✓ Redusere/fjerne anleggsleie ved haller og skoleanlegg mht. aktivitet/trening for barn og ungdom.
- ✓ Utvikle tilbud innen fysisk aktivitet i grunnskolen etter mønster fra Den kulturelle skolesekken gjennom samarbeid lag/foreninger og skole.
- ✓ Realisere ny svømmehall.
- ✓ Utvikle regionalt senter for idrett gjennom realisering av storhall – Trønderhallen.
- ✓ Fortsatt holde høy standard på anleggene ved Levanger fritidspark og gjøre den til et effektivt instrument for å oppfylle kommunens idrettspolitiske mål.
- ✓ Rehabiliterer og utvikler Levanger Stadion som helårlig kultur- og fritidsarena.
- ✓ Styrke driftsgrunnlaget for lagseide og offentlige anlegg gjennom veiledning og økt samarbeid.
- ✓ Bidra til å sikre og utvide tilbudet til eksisterende idretter og tilfredsstillende anleggsbehovet for nye aktiviteter.
- ✓ Bedre skjøtsel/vedlikehold av friluftsområder, veier og stier.
- ✓ Styrke allmennhetens tilgang til å drive friluftsliv gjennom tilrettelegging og regulering

12. Kulturarv.

- ✓ Synliggjøre/formidle historien/kulturminnene gjennom en enhetlig profilering, og derigjennom øke bevisstheten om Levangers identitet.
- ✓ Styrke samarbeid mellom kulturvern og næringsliv. Forsterke attraksjonsutvikling med vekt på Levanger sentrum.
- ✓ Styrke Levanger som nasjonal trehusby, og legge vekt på byggeskikk, estetikk og opplevelse i framtidig byutvikling.
- ✓ Styrke og utvikle samarbeidet med Falstadsenteret
- ✓ Bidra til hensiktsmessig fysisk tilrettelegging av Falstadområdet for ulike målgrupper.
- ✓ Ivareta og utvikle Fenka som kulturminne og kulturhus inkl rom for samtidskunst og stedsutvikling.
- ✓ Hindre at kommunens kulturminner skades eller ødelegges.
- ✓ Øke kunnskapen om kulturminner/tilgang til registre og arkiver/registreringer.
- ✓ Sørge for at kulturminnene/kulturvern får en større plass i kommunal planlegging.
- ✓ Bedre samordning og samarbeid mellom ulike aktører, mer formalisert samarbeid mellom kommunen og det frivillige kulturvernet.
- ✓ Nye, hensiktsmessige lokaler for Levanger Museum (drift, utstillinger og arkiv)
- ✓ Styrke Levanger Museums funksjon som regionalt senter for fotobevaring

13. Skapende og utøvende kunst.

- ✓ Det bør legges til rette for større sceniske arrangementer der det også kan serveres mat og drikke. Både ved Rikskonsertenes teaterturneer, større rocke-konserter og ved messearrangement er det behov for en større kultursal med scene.
- ✓ Utvikle Festiviteten slik at den blir mere fleksibel der både film og scenekunst er bedre ivaretatt.
- ✓ Knytte sammen Festiviteten og Musikkens hus for å realisere vringleareal/fellesareal og gi større muligheter for sambruk.
- ✓ Skaffe Kulturskolen hensiktsmessige øvingslokaler innen dans, drama og bilde.
- ✓ Realisere fast galleri for billedkunst.
- ✓ Et eget kunstverksted/opplæringscenter for skapende og utøvende bilde-aktiviteter bør etableres i tilknytning til et fast galleri.
- ✓ Etablere fast galleri for samtidskunst, arenaer for produksjon og formidling av samtidskunst.
- ✓ De gamle bryggene ved Levangersundet tas vare på som kulturminner og gjøres mer tilgjengelig for kulturformål.
- ✓ Realisere storhall for idrett og andre kulturaktiviteter – Trønderhallen.

14. Omgivelsene.

- ✓ Bedre/tettere samarbeid med bygningsmyndighetene mht å benytte Plan og bygningsloven både i forbindelse med bevaring/vern og utforming av ny bebyggelse.
- ✓ Byggeskikk og estetikk bør tillegges økt betydning i det kommunale planarbeidet inkl utforming av nye boligområder
- ✓ Utvikle et bedre samarbeid med landbruksmyndighetene.
- ✓ Et levende sentrum: Bebyggelsen i sentrum må gis et innhold gjennom bruk tilpasset dagens behov samtidig som byens særpreg tas vare på og utvikles
- ✓ Iversette prosjekt i samarbeid med Riksantikvaren om bruk og bevaring i sentrum
- ✓ Utsmykning av offentlig rom/møteplasser, utendørs og innendørs
- ✓ Kunnskapsformidling, heve innbyggernes bevissthet om verdiene som ligger i by- og kultur- landskap som omgir dem.

Vedlegg

Planforutsetninger / føringer

Statlige. (Off. dok. Lover med mer.)	
A -	St. meld. nr. 48. 2002-03. Kulturpolitikk fram mot 2014.
B -	St. meld. nr. 38. 2002-03. Den kulturelle skolesekken.
C -	St.meld.nr. 25. 2002-2003. Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets tilstand.
D -	St. meld. nr. 39. 2000-01. Friluftsliv, ein veg til høgare livskvalitet.
E -	St. meld. nr. 22. 1999-00. Kjelder til kunnskap og opplevelse (ABM-meldingen).
F -	St. meld. nr. 14. 1999-00. Idrettsliv i endring.
G -	St. meld. nr. 42. 1996-97. Kunstnarane.
H -	St.meld. Nr. 27. 1996-97. og Tilleggsmelding 44, 1997-98. Om statens forhold til de frivillige organisasjonene.
I -	Kulturminneloven, 1978, sist endret 2003.
J -	Bibliotekloven, 1985, sist endret 2003.
K -	Friluftsløven, 1957, sist endret 2003.
L -	Lov om omsetning av film og videogram, 1987, sist endret 2002.
M -	Div. statlige forskrifter og bestemmelser
Regionale.	
N -	Fylkesplan.
O -	Den kulturelle skolesekken (fylkesnivå).
Lokale (Planer, vedtak med mer.)	
P -	Kommuneplan.
Q -	Styringskort. (Rådmannen, Kultur, Festiviteten)
R -	Kultursekken.